

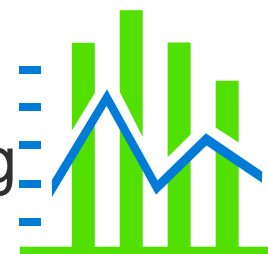
Investeringer i dansk landbrug

Michael Friis Pedersen
Torsdag den 3. oktober 2013,
Kl. 15:00 – 15:45

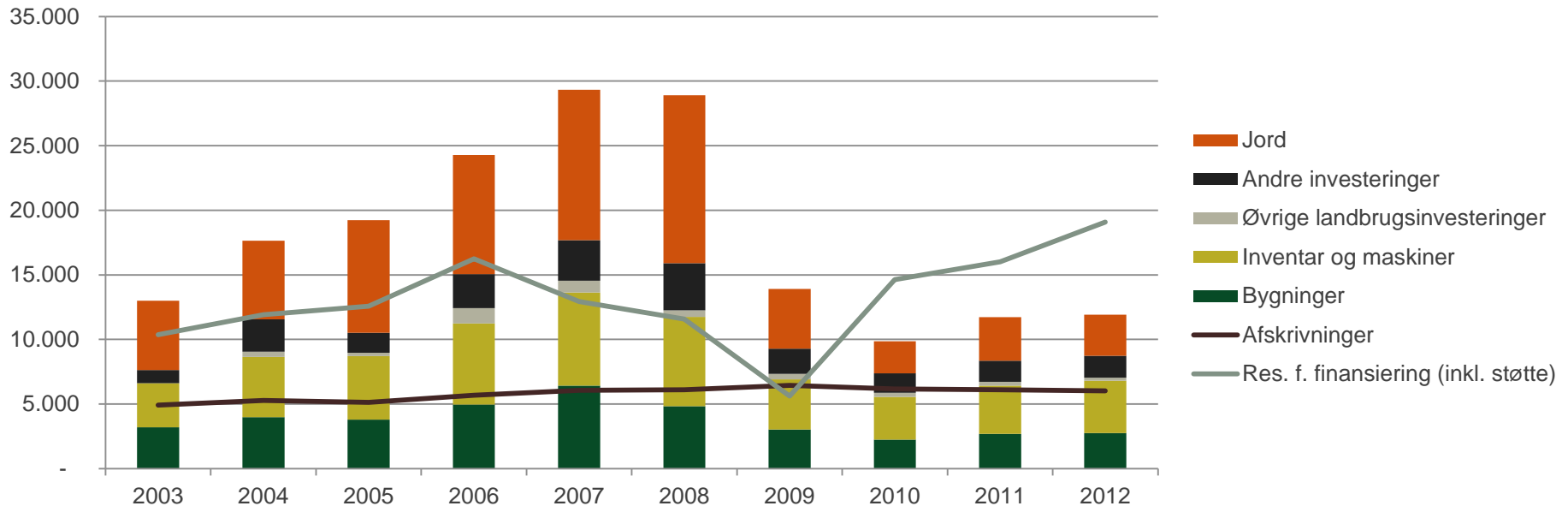
Investeringer i dansk landbrug

- Udviklingen i investeringerne i dansk landbrug
- Hvordan bliver kalkulationsrenten påvirket af ændrede kapitalforhold som følge af krisen?
- Investeringskapaciteten i dansk landbrug

Udvikling i investeringerne i dansk landbrug

Investeringer for alle heltidslandbrug 2003 – 2012, 2012 priser

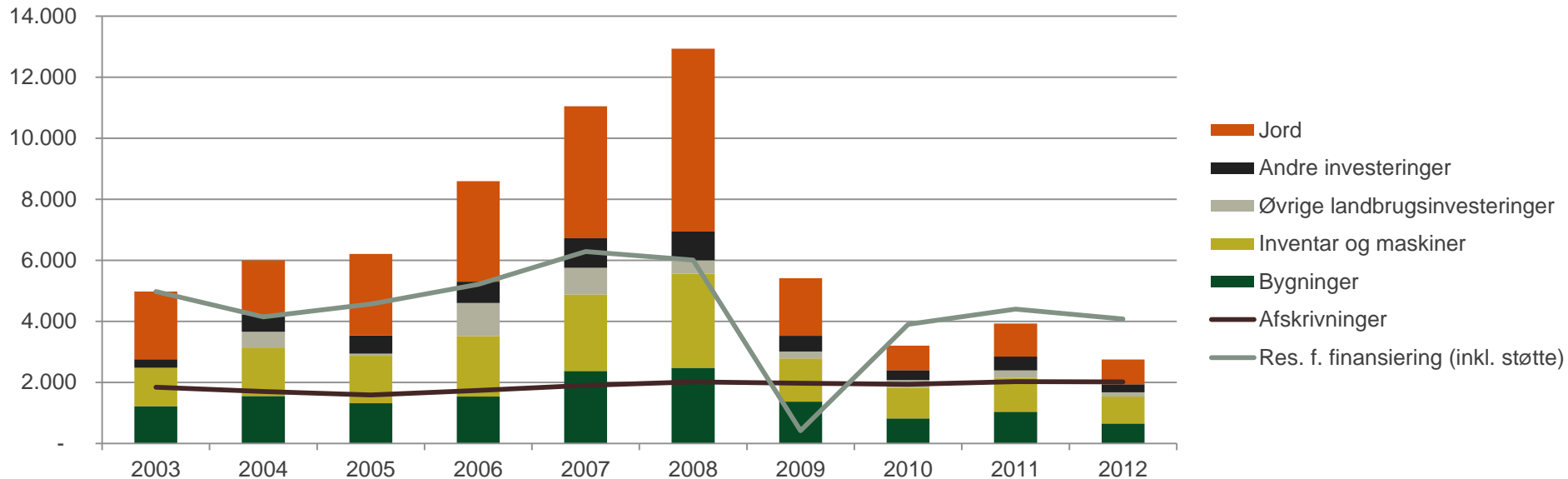

I 2012 var bruttoinvesteringerne i dansk landbrug på **41 %** af bruttoinvesteringerne "på toppen" i 2007

Niveauet for de samlede nettoinvesteringerne i dansk landbrug toppede i 2007. I 2012 var niveauet på **10 %** af niveauet i 2007

Udvikling i investeringerne i dansk landbrug

Investeringer for mælkeproduktionsbedrifter 2003 – 2012, 2012 priser

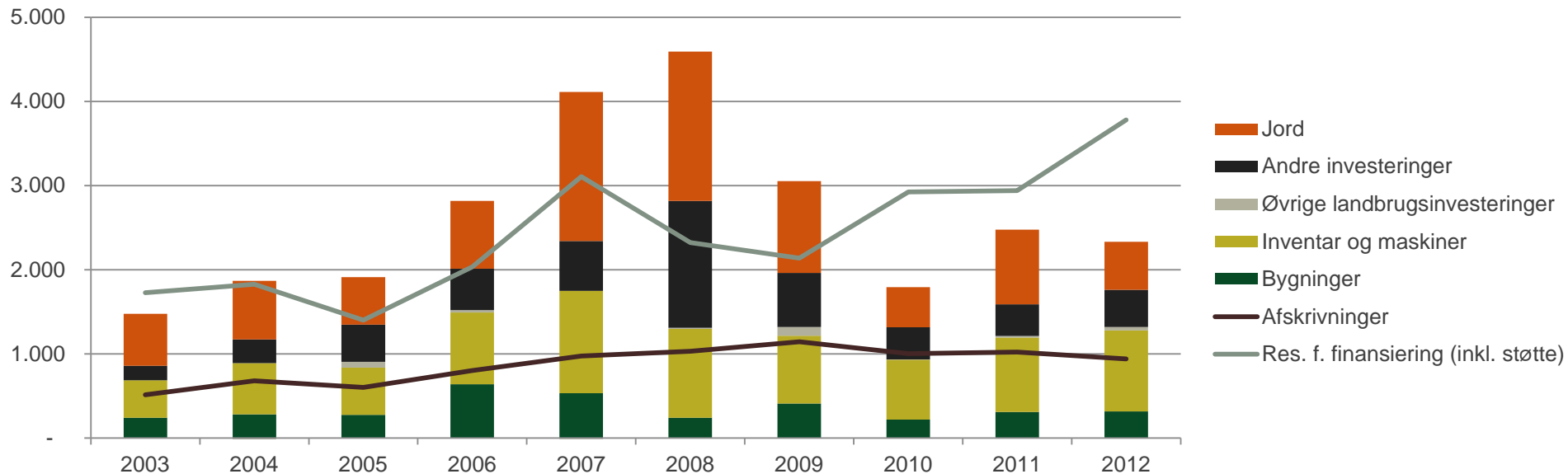

I 2012 var bruttoinvesteringerne i dansk mælkeproduktion på **21 %** af bruttoinvesteringerne "på toppen" i 2008

Niveauet for de samlede nettoinvesteringerne i dansk mælkeproduktion toppede i 2008 på **3,553 mia. kr.** I 2012 var nettoinvesteringerne negative på **-474 mio. kr.**

Udvikling i investeringerne i dansk landbrug

Investeringer for planteproduktionsbedrifter 2003 – 2012, 2012 priser

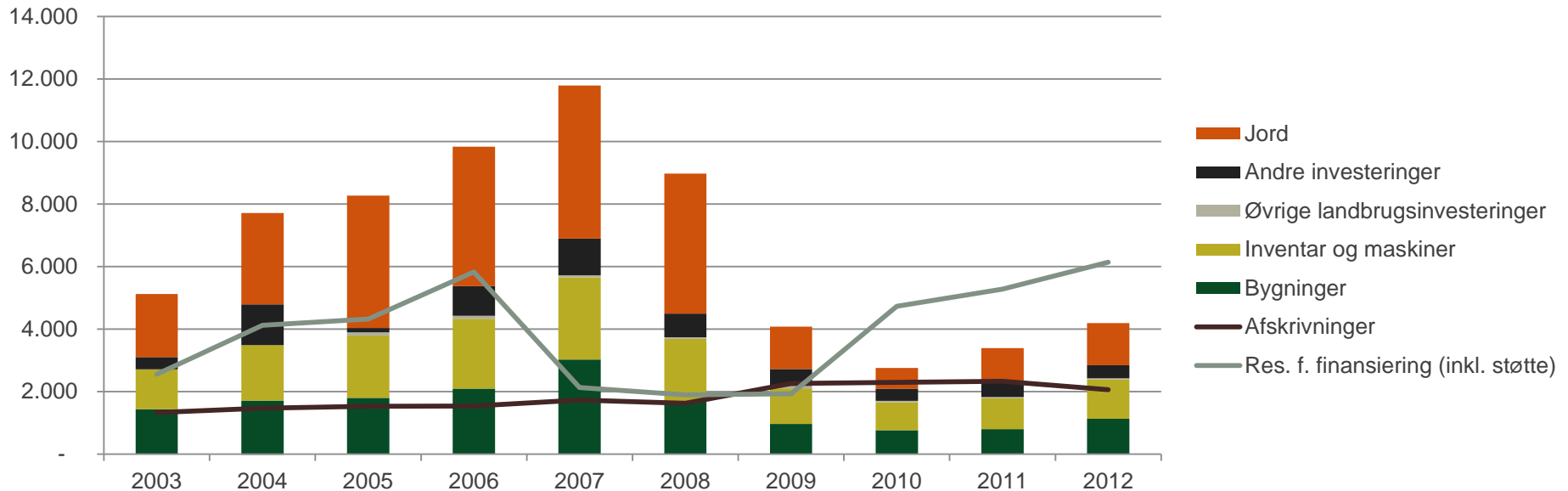

I 2012 var bruttoinvesteringerne i dansk planteproduktion på **51 %** af bruttoinvesteringerne "på toppen" i 2008

Niveauet for de samlede nettoinvesteringerne i dansk planteproduktion toppede i 2007. I 2012 var niveauet på **44 %** af niveauet i 2007

Udvikling i investeringerne i dansk landbrug

Investeringer for svineproduktionsbedrifter 2003 – 2012, 2012 priser

I 2012 var bruttoinvesteringerne i dansk svineproduktion på **36 %** af bruttoinvesteringerne "på toppen" i 2007

Niveauet for de samlede nettoinvesteringerne i dansk landbrug toppede i 2007. I 2012 var niveauet på **8 %** af niveauet i 2007

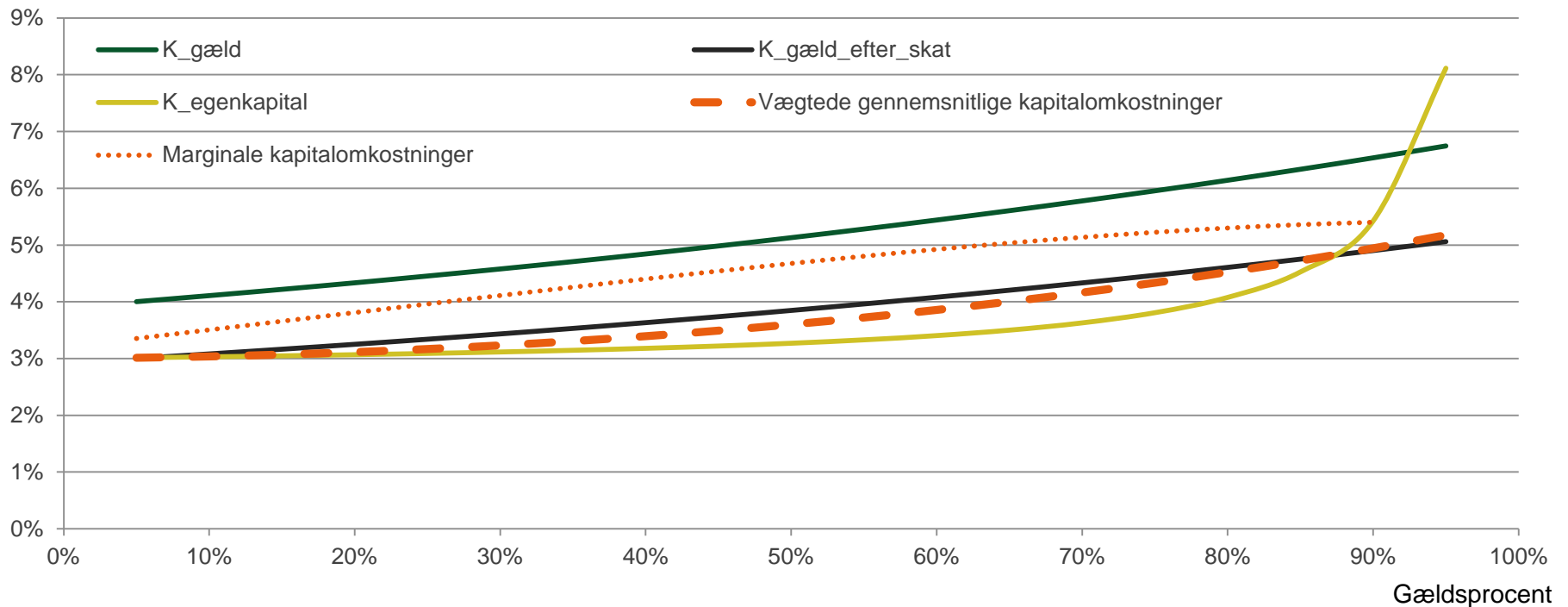
Udviklingen i investeringerne i dansk landbrug

- Store fald i investeringerne i dansk landbrug efter krisen
- Ændring i **adgangen** til finansiering er en væsentlig årsag
- Flere andre årsager
- En af disse andre årsager...
 - Ændringen i kapitalomkostningerne set fra den enkelte landmands synspunkt
 - ⇒ Dette **burde** forklare en del af faldet i investeringerne...
 - ⇒ Selv hvis der var adgang til fremmedkapital, **burde** investeringerne være faldet...

Eksempel

Antag følgende omkostningsstruktur for kapital:

Kapitalomkostning

Vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger = vægtet gennemsnit af:
 renteomkostninger efter skat og omkostningerne til egenkapital

Eksempel

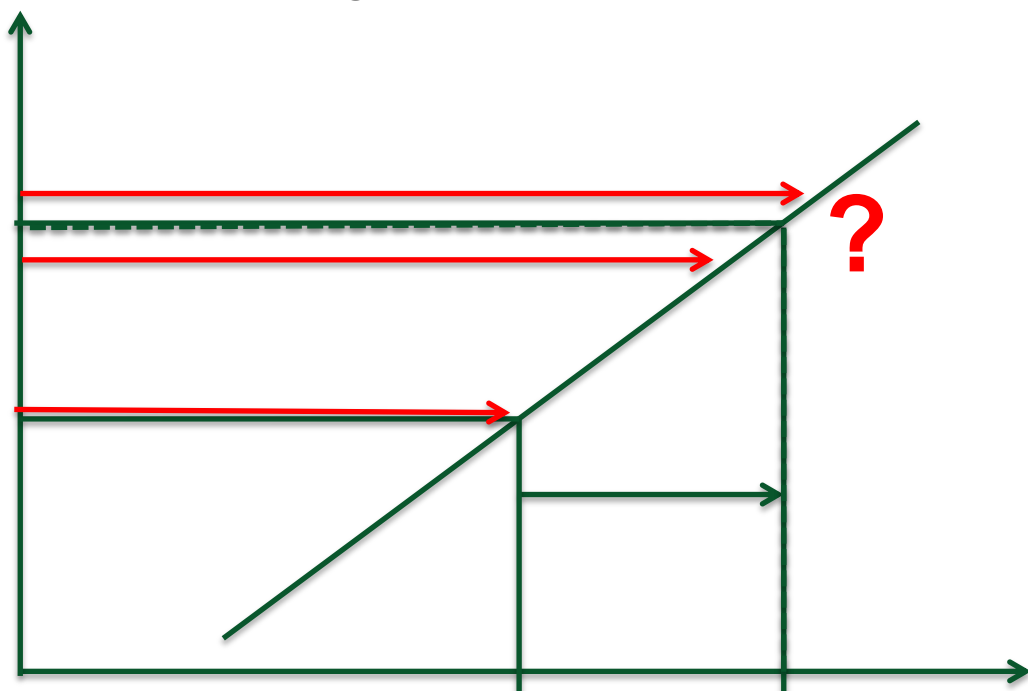
	Før krisen	Efter krisen	Ændring
Aktiver	69500		
Gæld	31200		
Hensættelser	4500		
Egenkapital	33800		
Gældsprocent	45%		
Vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger	3,23%		
Marginale kapitalomkostninger	4,57%		

Eksempel

- Afkastkravet for investeringen stiger fra 4,57% til 5,22%
- Resultatet før finansiering skal være ca. 68.500 kr. bedre
- Alternativt skal investeringssummen være faldet med ca. 1,3 mio. kr. eller 12,5 %

Både afkast og kapitalomkostninger ændre sig som følge af krisen

Afkast / Omkostning (%)

Kapitalomkostning efter krisen

Kapitalomkostning før krisen

Gældsprocent

Fare for fejlslutninger ved brug af simpel markedtsrente ved investeringsbeslutninger

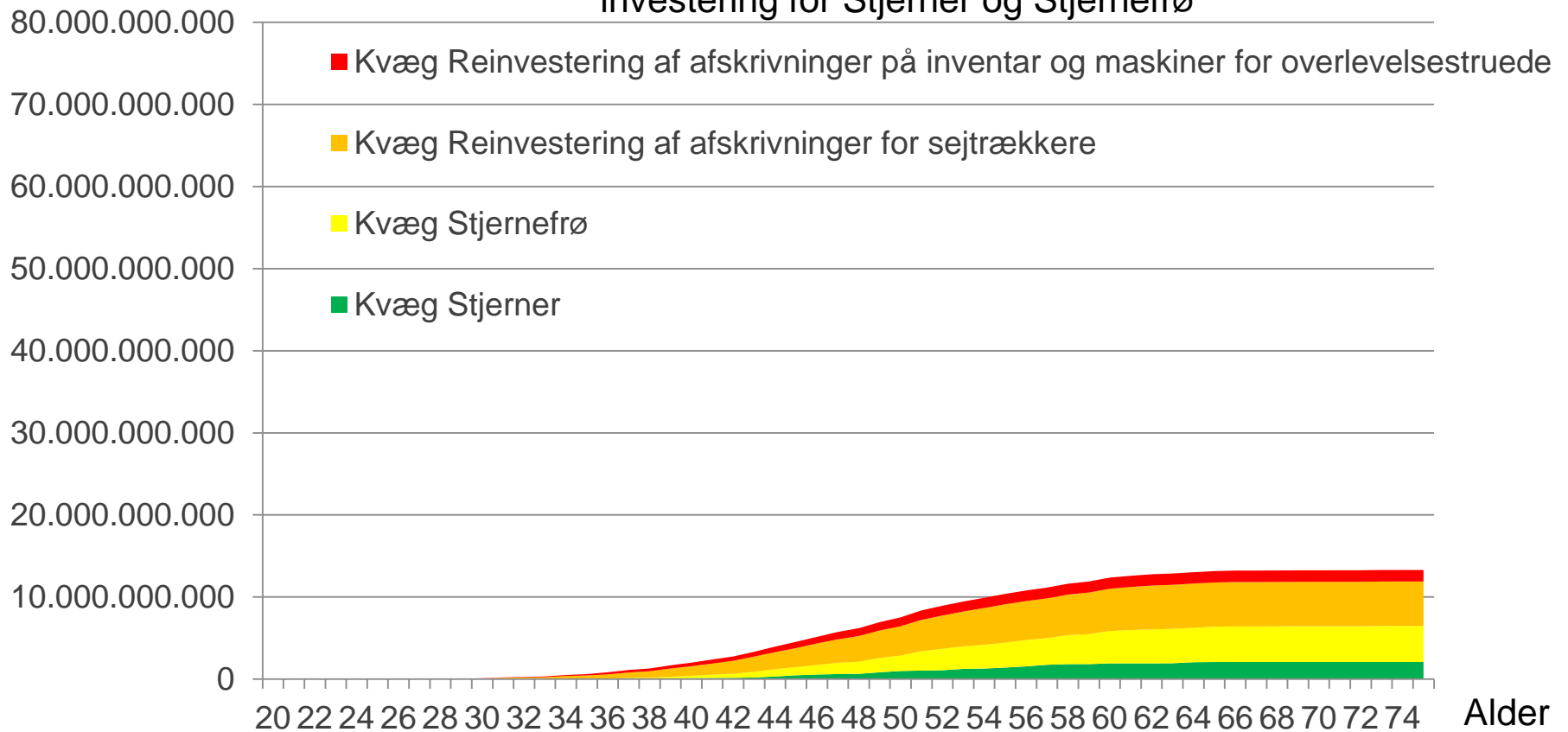
- Markedsrente \neq kalkulationsrente
- En position i rentemarkedet må ikke sløre investeringsbeslutningen
- Marginale finansieringsomkostninger $>$ markedtsrente
- Tænk f.eks. på en investering, der medfører en stigning i bidraget på allerede eksisterende realkreditgæld...

Investeringskapacitet i dansk landbrug

- Hvor meget kan danske landmænd investere for ?
- Analyse baseret på kortlægningsanalysen*
- Hvor meget kan Stjerner og Stjernefrø investere for, hvis de hæver deres gældsprocent til 60%, 70% og 80%?

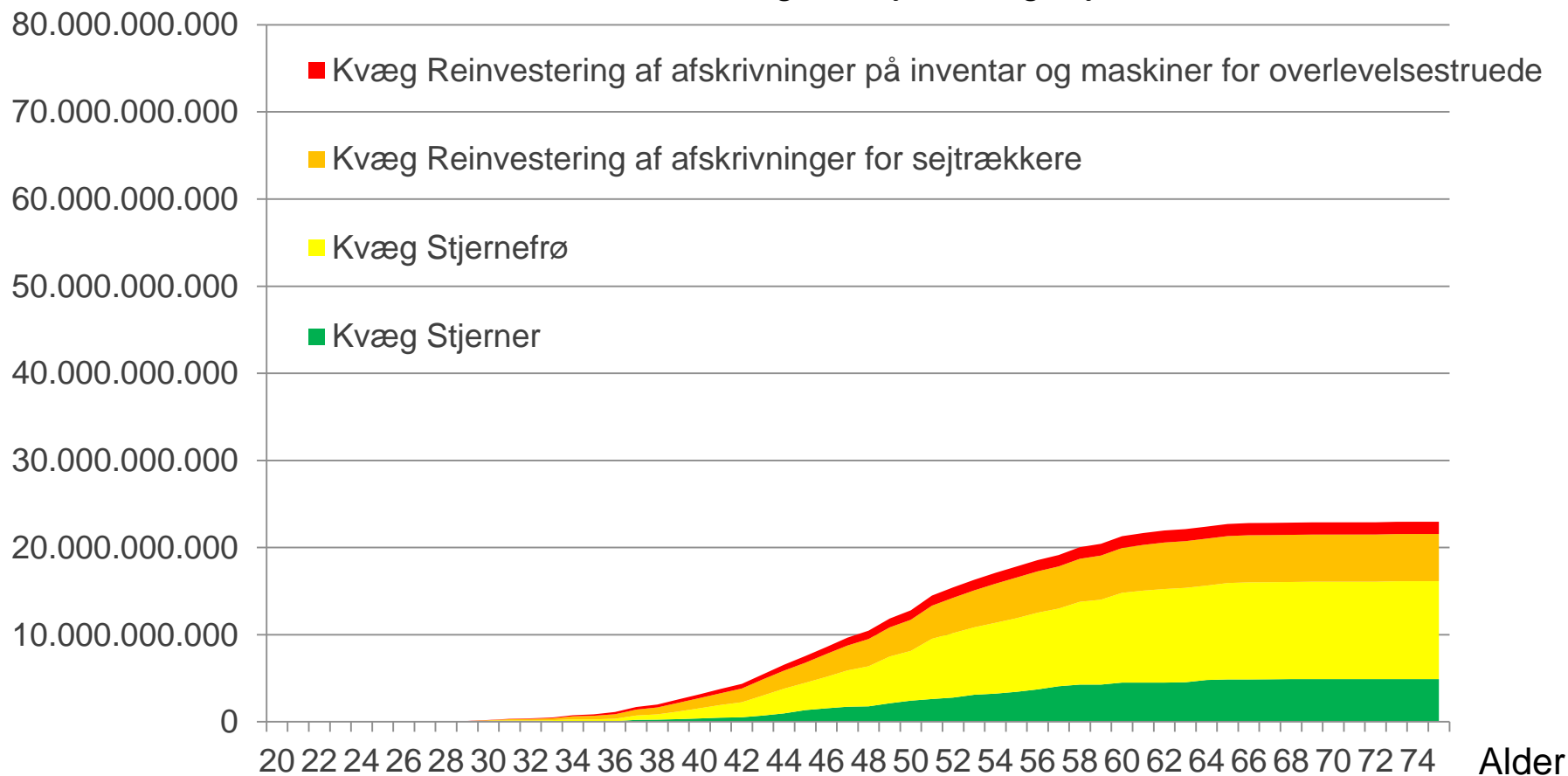
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 60 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

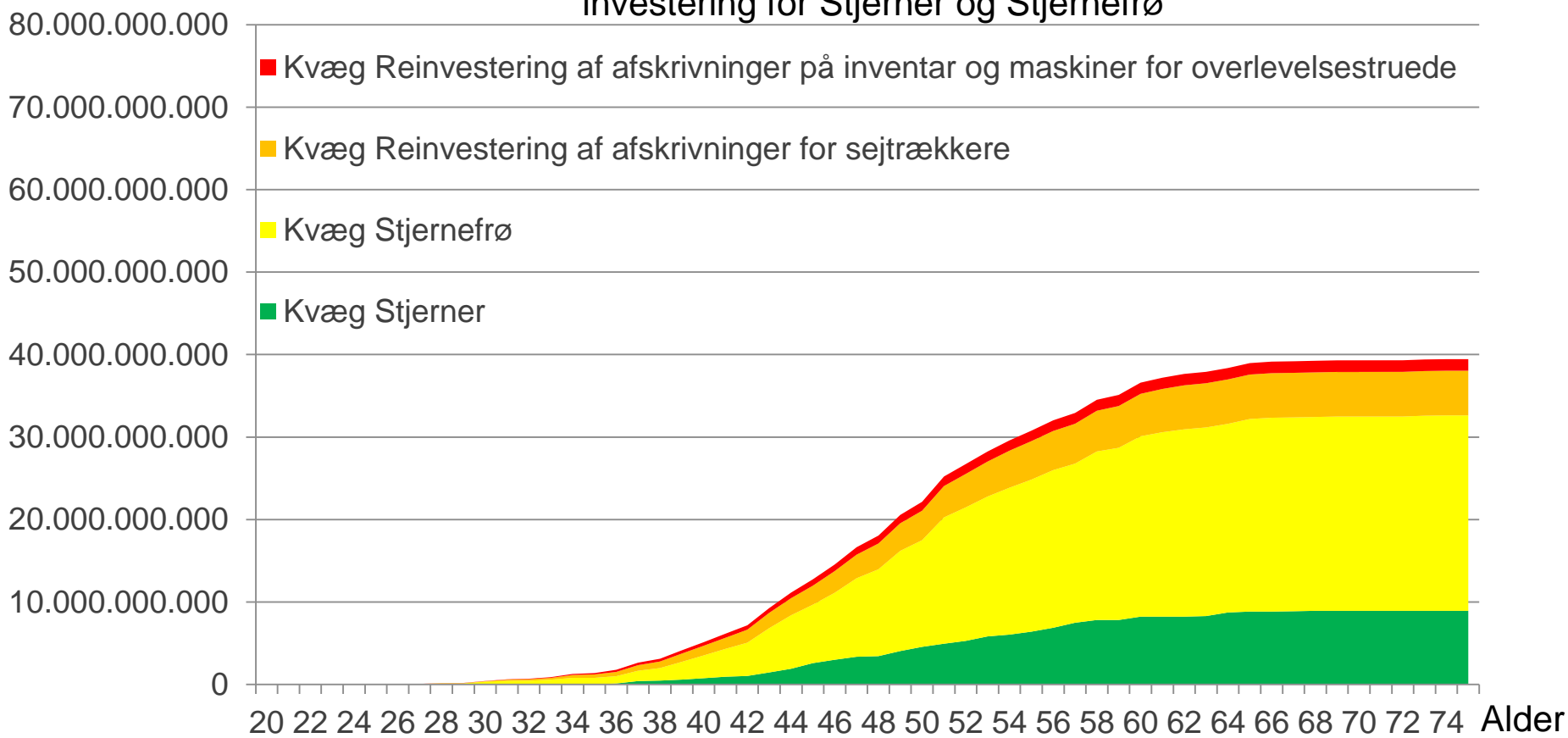
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 70 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

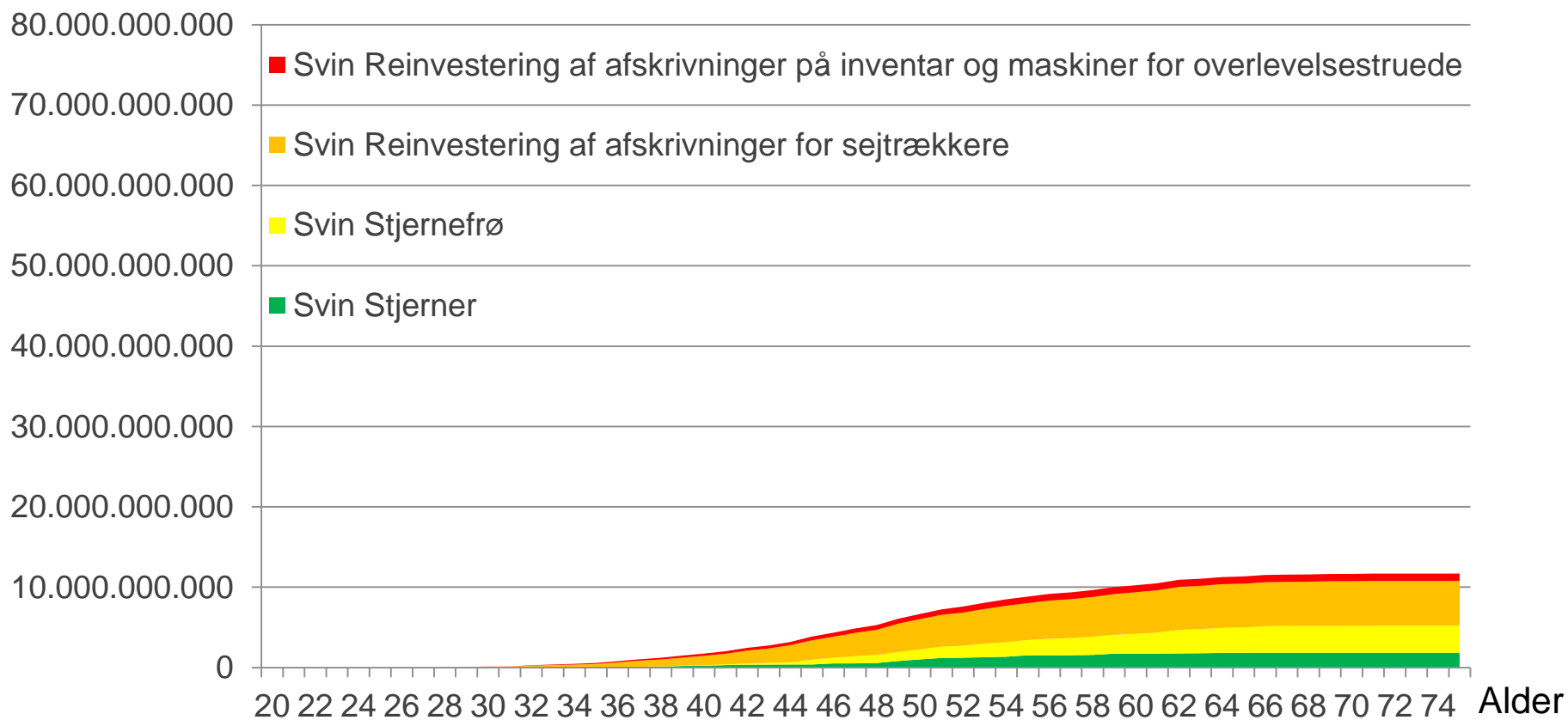
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 80 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

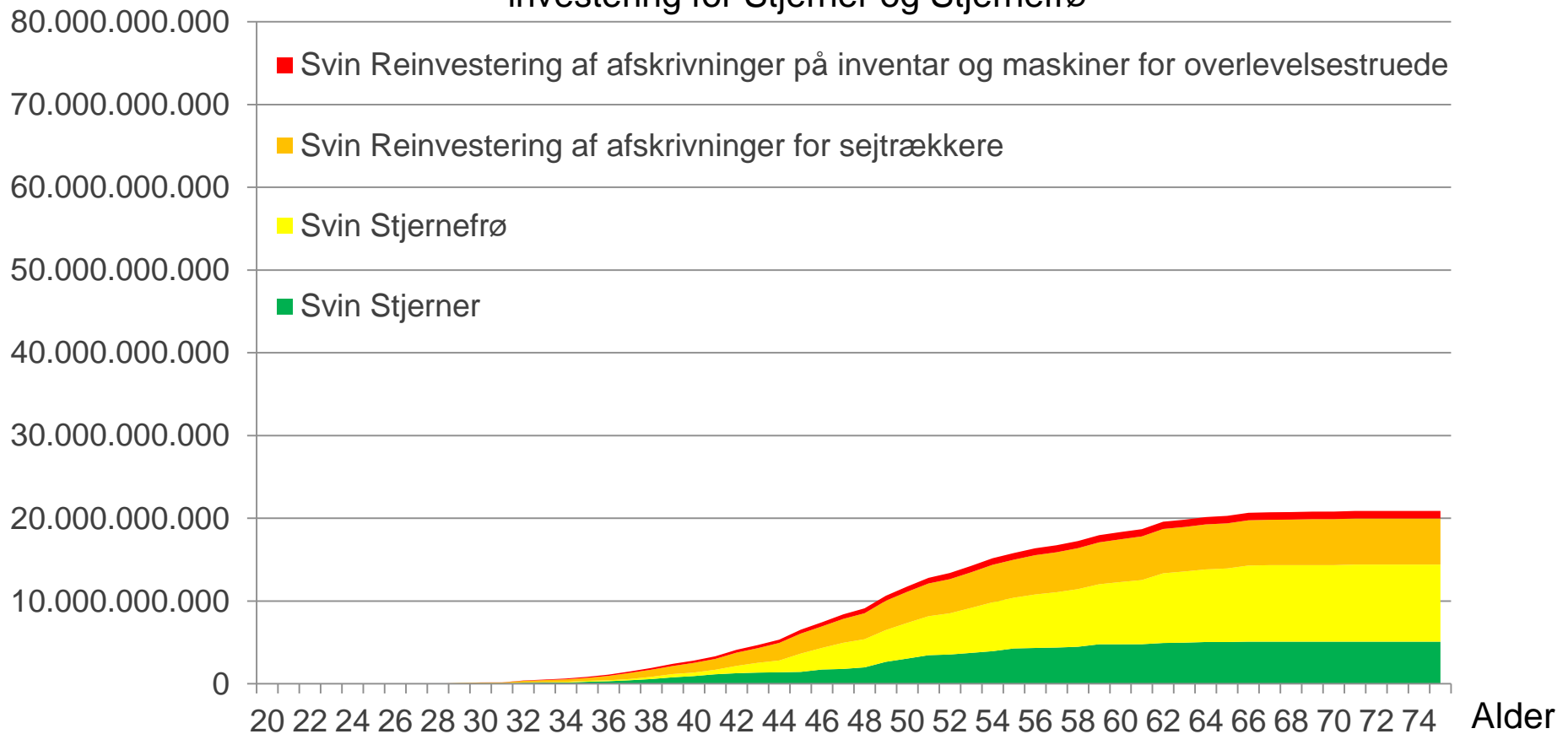
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 60 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

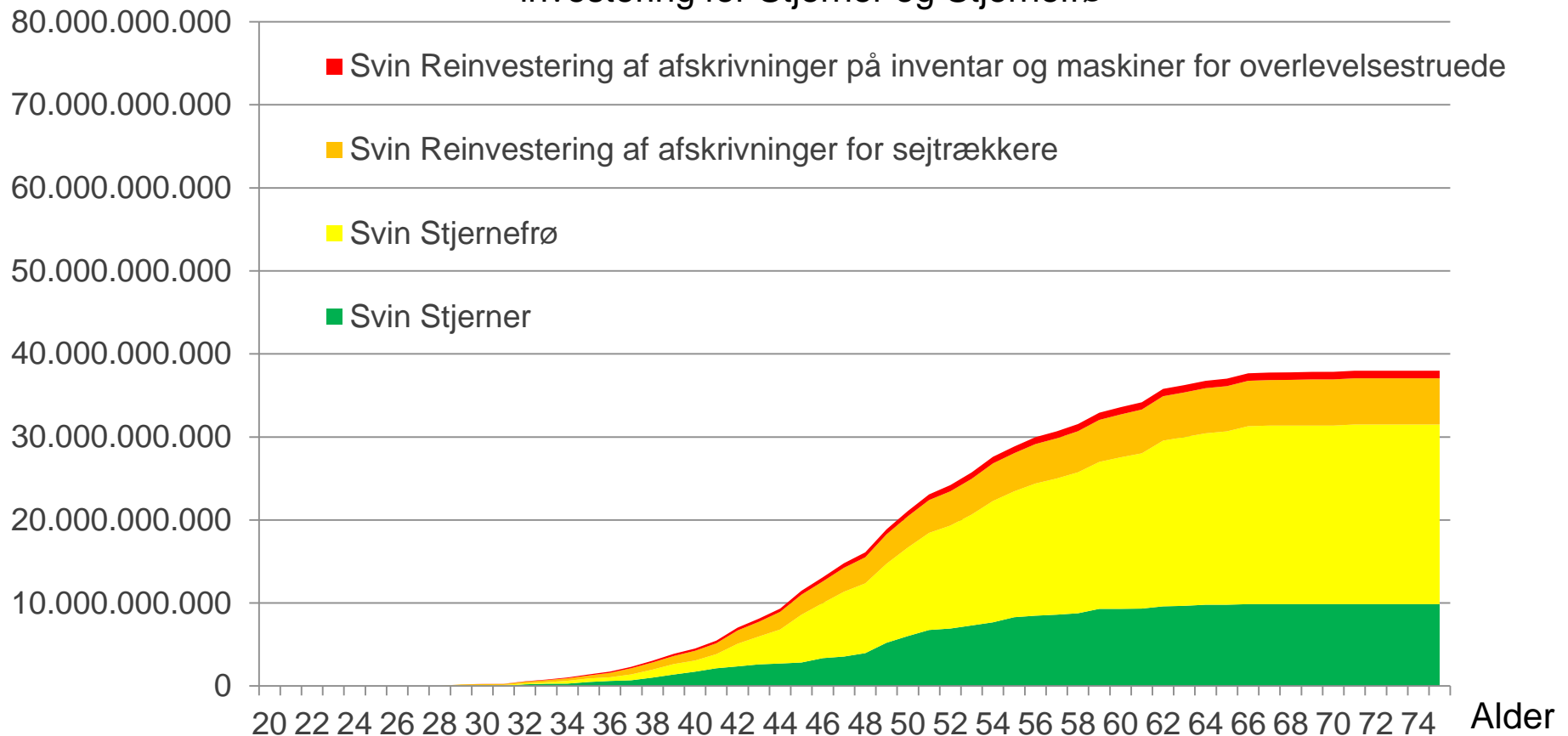
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 70 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

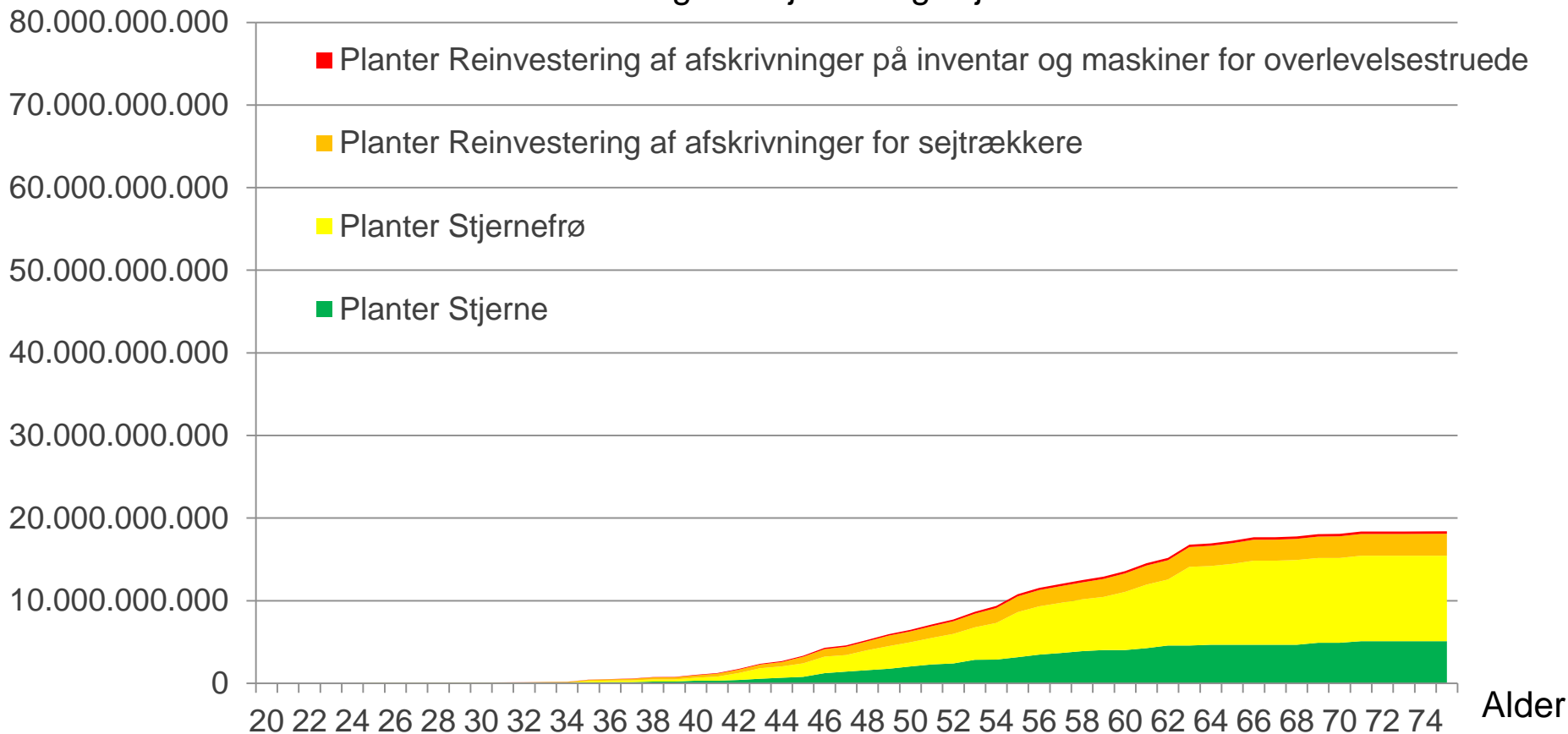
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 80 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

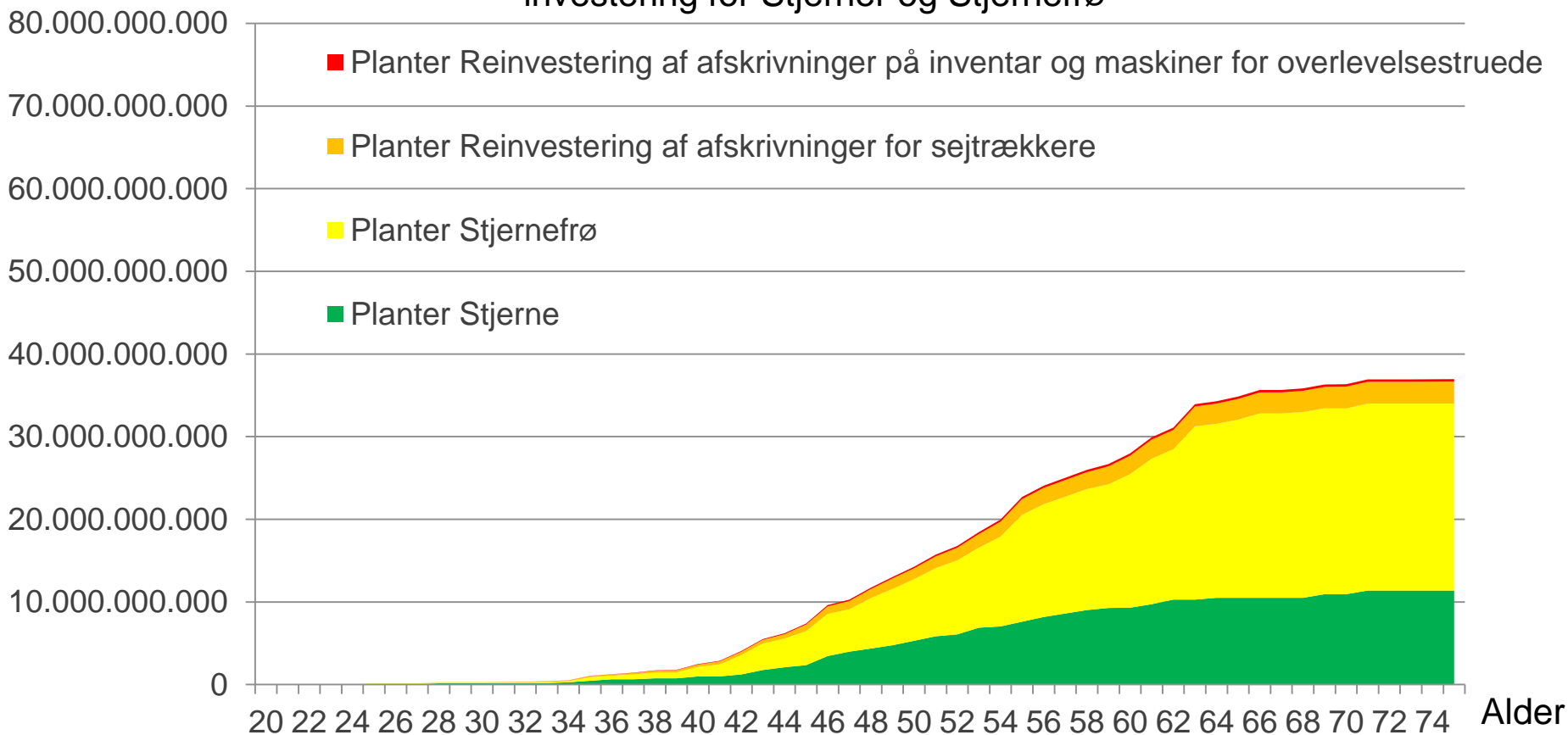
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 60 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

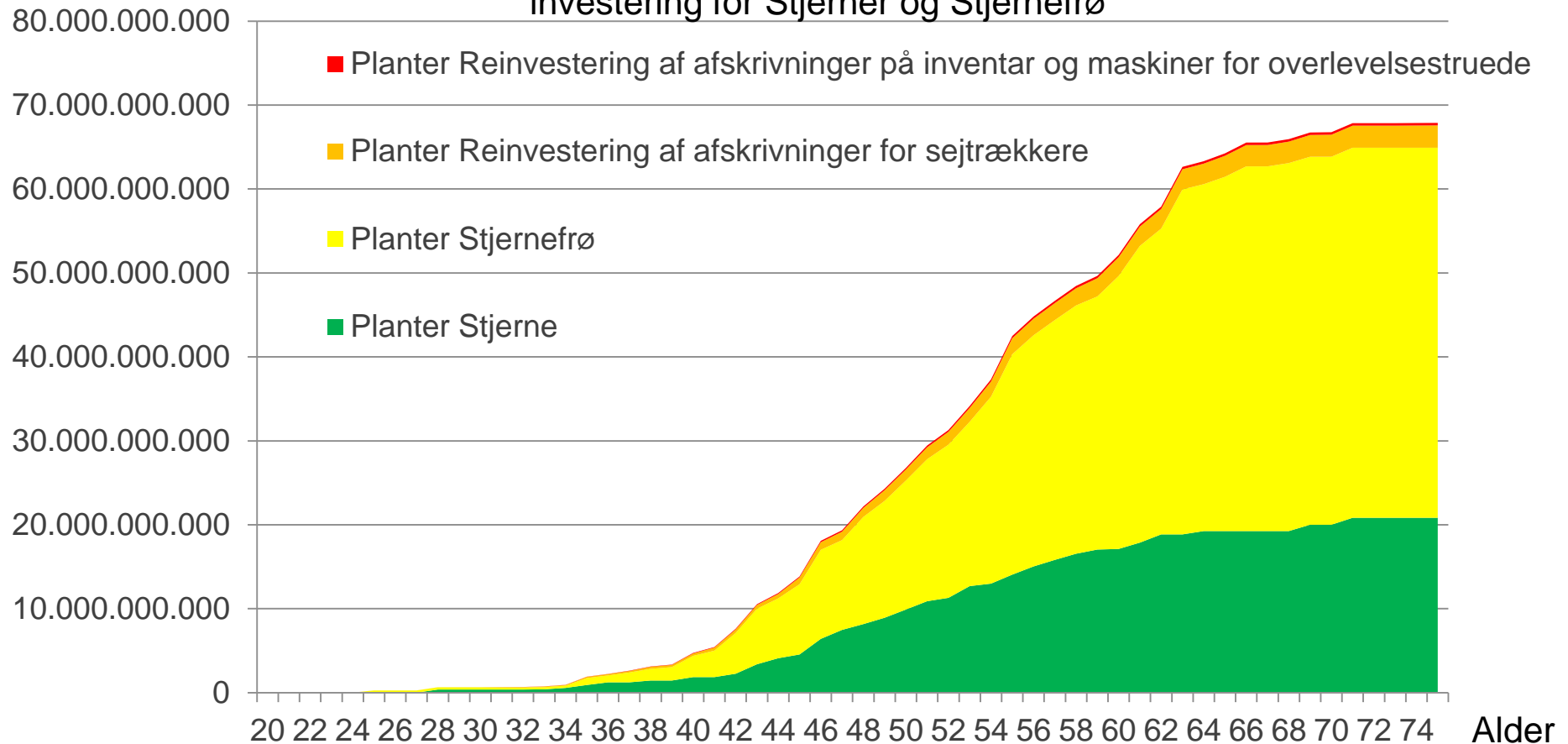
Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 70 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

Investeringskapacitet i dansk landbrug

Investeringskapacitet - max 80 % gæld efter investering for Stjerner og Stjernefrø

Investeringskapacitet i dansk landbrug

- Der er potentielt en stor investeringskapacitet i dansk landbrug
- Det kræver dog et finansielt gearingsniveau, der formentlig ikke er tidssvarende
- En stor del af investeringskapaciteten ligger hos ældre landmænd, der for manges vedkommende ønsker at sælge

Opsamling

- Store fald i investeringsniveauet
- Gode forklaringer på faldet givet den finansielle situation
- En stor del af investeringskapaciteten i landbruget ligger formentlig ved landmænd, der ikke ønsker at investere

Perspektivering

- Hvorfor er generationsskifter så nødvendige?
- Kan ældre og mere velkonsoliderede landmænd ikke finansiere dansk landbrug billigere end de unge?
- Hvorfor ikke bare generationsskifte via forpagtning / bortforpagtning?

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Tak for ordet...

Spørgsmål?

